

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . 2 frt 60 kr.
Félévre . . . 1 „ 30 „
Negyedévre . . . — 70 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelék).

Ifj. Bethlen Miklós gróf.

Az erdélyi fejedelmi családból származó ifj. gróf Bethlen Miklós éppen pünkösdi napján lehelte ki lelkét, ötvenedik évfordulóján Budavár bevételének. Gróf Bethlen nem érthette meg az évforduló alkalmával rendezett hazafias szép ünnepet, melynek napja hajnalán elhunyt; pedig ő is tevékeny részt vett a szabadságharcban, sőt a haza függetlenségének helyreállításán külföldön fáradozó magyar emigráció munkájából is kivette részét.

Hányt-vetett viharos életében sok oly mozzanat fordult elő, melyről érdemes volt beszélnie. Európa nagyjával személyes összeköttetésben állott, III. Napoleontól és Bismarcktól kezdve a magyar társadalmi élet vezető egyéniségeig. Korunk történetéből ez összeköttetései révén számos részletet megírt s alig van hazánkban ember, ki annyi nevezetes dolgot összeírt volna, mint ifj. Bethlen Miklós gróf.

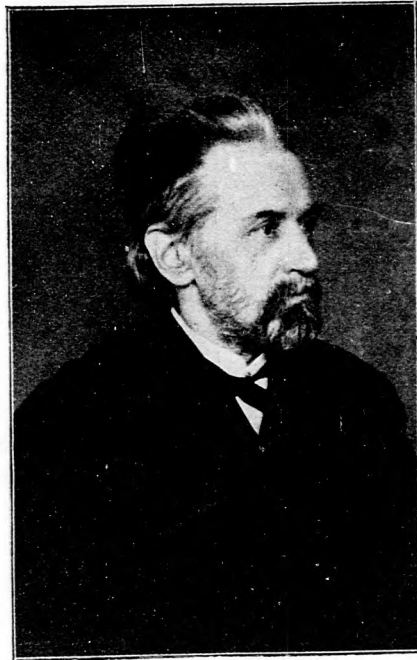
E mellett éles megfigyelése szigorú becsületességgel párosult. E három tulajdonsága teszi „A történelem regénye“ című tanulmány-kötetét, mely 1888-ban jelent meg, a legbecsesebb kortörténeti dolgozatok egyikévé, mely magyar tollból folyt. Gazdag életükre e munka, kár, hogy nem olvassák úgy, mint megérdemelné.

Ifj. gróf Bethlen Miklós az erdélyi fejedelmi családból származott s 1831 augusztus 18-án született, e szerint éppen egy évvel ifjabb uralkodónknál. Mint 17 éves ifju lépett be a forradalom alatt a honvédseregbe, hol pár évvel idősebb Olivér bátyja ezredességig, ő pedig száza-

dossáig vitte. A forradalom után külföldre ment, majd kegyelmet kapván, visszajött. Szíve vágya ellenállhatlanul vonzotta a színpadhoz, melyre Bolnai név alatt lépett s mint tragikai színész nagy figyelmet keltett. Egressi Gábor mellett érvényesülhetni, nem csekély dicséret volt az alig 26—27 éves iffunak, kit vendégszínházi után rendezés tagul szerződtetett a Nemzeti Színház. Az

akkor sajtó valódi lelkesültséggel irt mindig Bolnai játékaról.

Szerződése leteltével Párisba megy s akkor lép az európai vezető körökkel szorosabb összeköttetésbe. A magyar emigráció egyik külső tagjává lesz, ki különösen a magyar légiók szervezésében fáradozik. A porosz-osztrák háború kitörésekor tetteleg részt is vesz a háborúban és Jicsinnél megsebesül, mi miatt mint rokkant, kénytelen a hadi pályának bucsút mondani. A kiegyezés után hazajő s Olivér bátyjával együtt megalapítja a „Honvéd“ című katona-politikai hetilapot, mely különösen az 1848—9-iki hadjáratok történetéből számos érdekes dolgot közölt. A lap két évig állott fenn s akkor kellő pártolás hiányában megszűnt.

Ifj. Bethlen Miklós gróf.

Bethlen közben a hazai színüggyel behatóban foglalkozott és Színházi Naptárt, Népszínházi Évkönyvet adott ki, maga is irt több színművet. Pár év óta azonban igen elbetegedett: írása is bizonytalanná vált s az aggkor sulya nyomta. Nem annyira vén volt, mint megtört: a kiállott sok vihart igen megérezte. A sok szenvedéstől pünkösdi hajnalán végre a halál váltotta meg, benne a haza egyik hű fiát döntve sirba.

Az utolsó kísérlet.

A magyar kormány tagjai majdnem egy hétig tartózkodtak Bécsben, hogy a kiegyezés ügyét Széll Kálmán miniszterelnöknek, a király és az összes magyar politikai pártok beleegyezésével elfogadott javaslata szerint végre-valahára megoldják és a szükséges nyugalom helyreálljon. Ámde váratlan nehézségek merültek újra föl. Az osztrák kormány sehogy sem tud rendet csinálni az osztrák belpolitikai zürzavarban. Teljesen tehetetlennek bizonyult a németek és csehek között dúló harcz megszüntetésére, az ő sorsa tehát meg van régen pecsételve. Azonban az osztrák ravaszág kigondolta, hogy bukását fénynyel fogja körülvenni s dolgaik úgy intézi, hogy a kiegyezésnek támaszt nehézségeket, ezáltal az osztrákok előtt népszerűséget szerez és bukásában megnyeri a népszerűségnek azt a morzsáit, amelyeket két évi működésével kiérdemelni nem tudott.

Semmi közünk hozzá és nem is törődünk vele, hogy osztrák szövetségeseink odahaza mit csinálnak, de már ahhoz van szavunk, hogy a törvény szellemének megfelelő kiegyezési kötést a király és egész magyar nemzet ellenére hajánál fogva előrántott indokokkal meghiusítani igyekeznek. Magyarország a legnagyobb előzékenységet tanusította Ausztria irányában, kötelességünk volt ez egyrészt ősz uralkodónk iránti tekintetből, a ki mindenkor nagy sulyt helyezett arra, hogy országai között a legteljesebb egyetértés legyen, de szükséges volt ez külföldi szövetségeseinkkel szemben is, a kik előtt szövetségünk csak úgy birt értékkel, ha a mögött az egész magyar-osztrák közvélemény és hadsereg állott. A mi előzékenységünket az osztrákok úgy látszik olyan köteles adónak tekintették, a melyben ők tetszésük szerint a végletekig markolászhatnak s most a midőn látják, hogy Magyarország érdekeit egy erélyes, a nemzet óriási többsége által támogatott kormány teljes erélylyel megvédeni kész, a legaljasabb eszközöket, — a melyek között a rágalom és hazugság fegyverei is helyet foglalnak, — fölhasználják, csak hogy a magyar kormánynak eredményes működését megakadályozhassák.

Ámde az osztrákok erőlködése nem egyéb már a tehetetlenség végső vergődésénél. Az olyan politikus, mint a magyar miniszterelnök, aki Deák Ferencz politikai iskolájában nevelkedett, minden nehézségen győzedelmeskedni fog, mert az igazságnak és törvénynek, a melynek alapján Széll Kálmán áll, győzedelmeskednie kell a hamisság és törvénytelenység fölött. A magyar kormánynak a törvénykönyv az a pajzsa a melylyel, vagy a melyen a győzelemből kikerül, mint a régi római harcosok, a kik a győztes csatából pajzsossal

kerültek vissza, vagy inkább meghaltak és akkor a pajzsra terítették ki őket.

És ha Széll Kálmán kormányának a nehézségeket legyőznie nem sikerül, akkor se félünk a következményektől. Mert legfeljebb az fog következni, a mit Magyarország részére a törvény biztosít és ez az önálló vámterület. Ha Ausztria törvényes uton a kiegyezés viszonyosságát nem biztosítja, akkor Széll Kálmán kormánya meg fog ugyan bukni, de nem bukik meg a magyar nemzet joga, a melyet Széll után semmiféle kormány másképp, mint az önálló vámterület életbeléptetésével meg nem valósíthat, mert a magyar nemzet tovább már nem tűrheti, hogy az osztrák kormányférfiak a maguk tehetetlenségét a közös viszony szabályozásának elodázásával továbbra is takargassák.

A tisztességes elválás többet ér a gyalázatos összekötetésnél, a melyet Magyarország megalázásával, érdekeink kijátszásával, a korona szavának semmibe vevésével és a törvény félrelökésével az osztrák kormány létesíteni akarna.

A magyar miniszterek e héten újra Bécsbe utaznak. Most végre el fog dőlni, hogy a törvény szellemének megfelelő kibontakozás békés utja lehetséges-e, vagy erőszakos módon kell-e a törvénynek érvényt szerezni. Reméljük az elsőt, de nem félhetünk az utóbbtól sem.

Törvényjavaslat a Jancsi-bankók ellen.

Ki ne ismerné az Alföldön a „Jancsi-bankót“, ezt a kis nyomtatott papirlapocskát, amelyet a vállalkozók fizetés fejében adni szoktak a kubikos és egyéb munkásoknak s amelyért a vállalkozóval szerződéses viszonyban álló koresmáros ételt és italt ad a munkásnak? Ez a Jancsi-bankó hunczut portéka; pénz az és még sem. A szerződéses koresmáros elfogadja, más nem. A szerződéses koresmáros ad érte ételt és italt, rosszat és kevesebbet, mint amennyi értékű Jancsi-bankót kap. Más semmit sem ad érte. A munkás tehát meg van rövidítve azáltal, hogy a készpénzben kialakított fizetését csakis korlátolt értékű papirosban kapja meg egyrészt, másrészt pedig azzal, hogy csak koresmában értékesítheti, tehát egész keresményét kénytelen elélni, harmadszor pedig azért, mert a koresmáros annyi és olyan ételt és italt ad a Jancsi-bankóért, amilyen neki tetszik.

Bizonyos, hogy némely lelketlen vállalkozónak a Jancsi-bankókkal üzött ezen kizsákmányolása nagyban hozzájárult az alföldi munkások elégedetlenségének fölszításához és ezáltal a közbéke megzavarásához. És valóban tűrhetetlen állapot is az, hogy a munkásnépnek keserves keresményét ilyen vagy más módon a munkaadó visszaharácsolja. A belügyminiszter és a földmívelésügyi miniszter már régebben utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy az ilyen üzelmeket kísérjék figyelemmel és

akadályozzák, illetve büntessék meg, Ez eddig az uzsoratorvény alapján meg is történt, de aránylag kevés eredménnyel, mert a lelketlen vállalkozók olyan ügyesen csinálták, hogy bajba igen kevesen kerültek. *Darányi* földmivelésügyi miniszter most elhatározta, hogy külön törvényjavaslatot nyújt be a Jancsi-bankók és azok alkalmazói ellen, mert a visszaéléseknek elejét venni, a munkásnép kiszorolását megakadályozni csak úgy lehet, hogyha a visszaélések nemcsak szigorúan megfenyítettnek, hanem a törvény még az ilyen kísérleteknek is elejét veszi. A Jancsi-bankók elleni törvény egy új láncszem lesz abban a működésben, melyet a földmivelésügyi miniszter a szegény nép jólétének emelése és megélhetésének megkönnyítése terén már eddig is oly sikerrel kezdeményezett és folytat.

Országgyűlés.

A képviselőház 10 napi szünet után *június 2-án* ismét egybegyűlt, hogy újabb másfélhétre elnapolja üléseit a miniszterelnök indítványára. Az ülés egyike volt a legmozgalmasabbaknak; minden pártról nagy számban jelentek meg a képviselők s a miniszterelnök nyilatkozatát a kiegyezési válság felől nagy feszültséggel várták.

Szell Kálmán miniszterelnök kérte a Házat, ne várjon most még tőle érdemleges nyilatkozatot s halaszsa el üléseit, kijelentette, hogy ő minden új provizóriumnak ellene van s hogy még nem biztos, nem is valószínű, hogy osztrák részről megkapjuk az önálló rendelkezéshez szükséges viszonyosságot.

Az én törekvésem és meleg óhajom — ugymond — és a kormány törekvése mindig az volt és ma is az: hogy ha lehetséges, az 1867. XII. t.-cz. által előírt alkotmányos módon történjék az ügyeknek rendezése, az ország összes jogainak, gazdasági érdekeinek biztosításával, az 1867. XII. t.-cz. 61-ik §-a által megszabott módon és alkotmányos uton itt is, Ausztriában is. Sajnos, nem sok kilátás van arra, hogy a törvény által előírt módon, alkotmányos uton, *vámszövetség útján* rendezhetők legyenek ez idő szerint és a *legközelebbi időben* ezen fontos gazdasági kérdések Ausztria és Magyarország között.

A magyar kormány álláspontja az volt és az most is, hogy ha nem sikerül az 1867. XII. t.-cz. 61-ik §-a alapján rendezni ez ügyeket: Magyarország jogainak teljes érintetlenül hagyásával és ki-domborításával, *egyoldalú intézkedések útján* az önrendelkezés *clapján* kívánatos és szükséges ezen ügyeknek helyes és kellő és biztos alapokon leendő rendezése. (Helyeslés.) Ehhez a rendezési módhoz, a melyet a t. képviselőház ismer, a melynek részleteit tehát kifejteni nem tartom szükségesnek, *szükséges Ausztria kormányának azon kötelező kijelentése, hogy velünk viszonyossági viszonyba lép.* Ezen viszonyossági kérdésnek rendezése, megállapítása tárgyalásokat s az osztrák kormánnyal való érintkezést feltételezi

és igényli. Ezek a tárgyalások megtörténtek a legkiterjedtebb, legrészletesebb, legbehatóbb módon. Sajnálatos kell kijelentem, *hogy ezek a tárgyalások egyetértő megállapodásra az idő szerint nem vezettek.*

Ennek következtében, a helyzet ily komoly állásában a t. Házhoz két kérésem van. Az egyik az, méltóztassék kegyesen elnézni, hogy a kérdés jelen állásában ez idő szerint és ma érdemleges nyilatkozatokat nem tehetek. (Általános helyeslés.) A másik, a mit a t. Háztól kérek az, hogy ezen komoly helyzetre és a politikai helyzet állására való tekintetből legyen kegyes egy szünetelést megengedni üléseire nézve; legyen kegyes beleegyezni abba, hogy a t. Ház a jövő héten üléseket nem tart, hanem felhatalmazza a Ház elnökét, hogy a jövő hetet követő hét legelső napjainak egyikén *legkésőbb* azon hét derekán ülést hívjon össze, a mikor a képviselőház előtt ezen nagyfontosságú kérdésben és ezen súlyos helyzetben érdemleges nyilatkozatokat és előterjesztéseket tehessek.

A miniszterelnök beszéde után **Kossuth** Ferencz szólalt fel és tiltakozott az ellen, hogy a kormány újból alkudozik Bécsben, megkérdezte, hogy a kormány állja-e még a pártközi egyezménynek a kiegyezésre vonatkozó részét, mely szerint Bécsben nem engedhet semmit s ha az osztrák újból akar egyezkedni, a magyar kormány köteles föllátni a külön vámterületet és önálló bankot. Kérdezte azt is, hogy miért nincs még szentesítve a kuriai bíraskodásról szóló törvény.

Szell Kálmán elég határozott hangon felelt, kijelentve, hogy ő nem alkudni, hanem tárgyalni ment Bécsbe. A kormány a pártközi egyezménytől semmi áron sem fog eltérni.

Még **Rakovszky István** fejtegette a néppárt álláspontját, azt, hogy a néppárt is feltétlenül ragaszkodik a pártközi egyezmény tartalmához s ezzel az ülés a miniszterelnök javaslatának elfogadásával véget ért.

Borértékesítési értekezlet.

A „*Független Ujság*“ legutolsó számában hirtadtunk a földmivelésügyi miniszter által a gyümölcsértékesítés kérdésében egybehívott értekezletről. Ezen a héten *Darányi* földmivelésügyi miniszter még az előbbinél is fontosabb értekezletet tartott az ország legkiválóbb gazdáival a *borértékesítés* kérdéséről. Tudjuk, hogy a magyar bor értékesítése pusztán a borkereskedőkre van bízva, akik közül elég sokan elég lelkiismeretlenek, hogy hamisított borokat hoznak forgalomba s ezáltal nemcsak a magyar bor hírének tönkre, hanem a bor árát is a legalacsonyabbra szoritják le, mert a mesterséges bort mégis csak olcsóbban lehet előállítani, mint azt, amit a tőkéről kell szüretelni. Már pedig a filloxera által kipusztított szőlők újratelepítésére az állam és a magánosok által hozott óriási áldozatok teljesen

kárba fognak veszni, ha a borértékesítés jelenlegi kedvezőtlen viszonyai továbbra is fennmaradnak.

Az értekezlet igen szép és hasznos munkát végzett, amidőn két nap alatt apróra megbeszélték a szakemberek ezt a kérdést és a kormánynak tanácsot adtak, mikép lehet ezt a kérdést legjobban megoldani. Legfontosabb az értekezlet azon határozata, hogy községenkint szövetkezetek alakítandók, amelyek a termelőktől a szőlőt fogják átvenni és a bort a szövetkezet szűri és kezeli. Ezáltal olcsóbb lesz az előállítás, de jobb lesz a kezelés, értékesebb és keresetebbek lesznek a borok és a szőlősgazdák jövedelme is növekedni fog. A szövetkezetek berendezéseik fedezésére az országos szövetkezeti központtól fognak hitelt élvezni, valamint a beraktározott borokra előlegeket nyerhetnek. Ezen szövetkezetek köteléki központjának lesz a feladata a fajborokat is forgalomba hozni és a magyar boroknak régi hírnevét a külföldön ismét helyreállítani.

Megmérhetetlen előnyök fognak a szőlősgazdákra ez eszme megvalósításából háramlani, de a fogyasztóknak is hasznuk lesz belőle, mert mindenkor biztosak lesznek afelől, hogy pénzükért valódi bort és nem holmi pancsot kapnak. Ezért az egész magyar közönség csak köszönettel fogadhatja a miniszter kezdeményezését és az értekezleten jelen volt szakemberek fáradságát, hogy ezt az annyira fontos ügyet megvalósítani igyekeznek.

KÜLFÖLD.

Zavargások Franciaországban. Zavargások híre érkezik újabban Franciaországból. A nagynak nevezett nemzet könnyen hevülő fiait minden izgatja s a legesekélyebb politikai ténykedés képes lázba hozni a francia népet. Most, hogy az Ördögsgzigetre száműzött s hazaárulás vádjá alapján elítélt Dreyfus kapitány ügyét újabb per utjára terelte a francia semmitőszék, a franciaországi zavargások átesaptak a politikai térre is. Az ugynevezett rojalisták, kik az állam köztársasági formájának legerősebb és egyuttal legádázabb ellenesei is, a Dreyfus kapitány ügyét fölhasználják arra, hogy a köztársaságra valamelyes sebet üssenek. A rojalisták egyik vezetője a mult vasárnap *botot emelt* a köztársaság elnökére, amelylyel a ténykedéssel meglehetősen alárendelt helyzetbe hozta a rojalista pártot. Mert az a körülmény, hogy a semmitőszék határozatával dülőre juttatott egy rég huzódó kérdést, épen nem hozhatja magával az olyan közönséges fajtáját a megtorlásnak, amely egy védtelen államférfi tetteleges bántalmazásában jut kifejezésre. Egyelőre azonban egyéb nem történt, minthogy elfogtak egynehány rojalistát, köztük több főrangut, bíróság ül felettük törvényt, a kedélyek lecsendesednek, aztán legközelebb ismét izgalomba hozza a kedélyeket valamely újabb *eset*, aminek fölmerülte Franciaországban mindennapos.

MI UJSÁG?

Azon t. előfizetőink, kiknek előfizetése május hó végével lejárt és akiknek a 22-ik számhoz postautalványt mellékelünk, felkérjük, hogy annak felhasználásával előfizetésüket mielőbb ujítsák meg, mert ezek a t. előfizetők több számot már nem kapnak.

Erzsébet királyné szobra Miskolczon. A miskolezi polgárság elkészítette Erzsébet királyné mellszobrát s azt az Erzsébet-kertben állítják föl. Június hó 10-én kegyeletes ünnepély tartása melle't történik meg a szoborleleplezés. Az ünnepi beszédet Soltész-Nagy Kálmán polgármester és Tóth Pál fogják tartani.

A hü öreg cselédek kitüntetése. Biharmegyében a rétszentmiklósi gazdaságban Lipták Ferencz 43, a váradi káptalan birtokában Kertész Sándor 40, gr. Almássy Dénes sarkadi uradalmán Maczák István 52 esztendőn át állott szolgálatban, mint gazdasági cseléd. Darányi Ignác földmívelési miniszter most a király által a hosszabb szolgálat kitüntetésére adományozott díszermeket megküldte az öreg cselédeknek.

A királyné diszruhája. Erzsébet királynénak a nemzeti muzeum régiségtárában van elhelyezve a magyar diszruhája, mely mostantól kezdve megtekinthető. A diszruhát minden kedden, pénteken és minden harmadig vasárnapon bárki megtekintheti.

Erzherzog László. Kedves dolgot elevenitenek most föl az oly szomorú végett ért László főhercegről, József főherceg fiáról: A fiatal László főherceget katonai nevelője, Himmel alezredes gyermeke születése alkalmával felkérte keresztapának. László főherceg örömmel elfogadta a keresztapaságot s a keresztelési ünnepen résztvevén, ott nevének aláírását is kérték a keresztelési ceremónia keretében. A fiatal főherceg a tollat kezébe véve, kérdezte:

— Hogy irjam magam alá, magyarul, vagy németül?!

A környezet hallgatott, mire a fiatal főherceg így szólt:

— Na jó, hát majd németül írom... De hogy is írjak németül László főherceget? — mondá tovább mosolyogva.

— „Erzherzog“ — mondták körülötte, de miközben tovább folytathatták volna, a főherceg már leírta nevént így: „Erzherzog László.“ Az Erzherzog-ot még csak leírta, de már a Ladislaus-t nem.

A keringő-király halála. A Bécsben mult szombaton elhunyt Strauss János hírneves zeneszerző, a kit gyönyörű keringő révén mindenfelé csak keringő-királynak neveztek, mindössze egy hétig volt beteg. Még május 27-én a „Hamupipóke“ című ballet zenéjén dolgozott, de estére rosszul lett, ágyba feküdt és jun. 3-án délután 74 éves korában tüdőgyulladásban meghalt. A jeles zeneszerzőt, a mult szerdán temették el a császár-városban. Nagy vagyonának főörökösévé a bécsi zenebarátok társaságát tette, de felesége nevelt leánya és két nővére sorsáról is bőven gondoskodott.

Pestis Pécsen. A mult héten nagy riadalmat okozott Pécsen a belügyminiszter távirata, melylyel jelezte, hogy a pestis járványtól sujtott Alexandriá-

ból egy Gyutati László nevű déligyümölcskereskedő fog Pécsre érkezni. A miniszter elrendelte, hogy az illetőt azonnal helyezték vesztegzár alá, mit a hatóság meg is tett, ámbár semmi gyanus tünetet nem észleltek az illetőn.

Magyarok Czech tábornoknál. A kolozsvári orsz. történelmi ereklyemúzeum elhatározta, hogy még e nyáron küldöttségileg fölkeresi és üdvözlő Czech tábornokot, a ki a szabadságharc leverése óta tudvalevőleg Argentínában él és ott a katonai akadémia igazgatója. Ezért a múzeum, lelkes levélben hívta föl az összes törvényhatóságokat, hogy küldjenek képviselőt a bizottságba. Az utazás rendezésére a múzeum igazgatósága Propper N. János kereskedelmi akadémiai igazgatót kérte föl.

Két dezentor. Temesváron az ottani tüzérezred egyik számadó altisztje, a tartalékos raktár pénzevel megszökött. Neve Knoll József. Most ország-szerte körizik. A másik dezentor Hermetz Stefan közlegény, a ki levelet kapott hazulról, Dragsináról, melyben tudatták, hogy édesapja halálán van. Mivel nem bocsátották haza, az éjjel gyalog elszökött Dragsinára s még életben találta az apját. De pár órával később az őrjárat érte jött és szuronyok közt vitte haza Temesvárra, a hol most szökevény módjára fognak vele elbánni.

Magyarosodó község. Tárnok fehérmegyei község derék vezetőinek buzgólkodása folytán a falu tótajku népe már teljesen megmagyarosodott. Mint most értesülünk, ebben nagy érdeme van Lautner Ignácznak, a község derék és népszerű jegyzőjének, Bulics Ferencz plébánosnak és utódának Pelczner Mihály plébánosnak s Hromada József népiskolai igazgató tanítónak. Hazafias örömmel hozzuk ezt tudomására a közönségnek, mert ez kézzelfogható bizonyossága annak, hogy a hol a község vezetői kezét fogva buzgólkodnak az idegen ajku nép megmagyarosításán, ott a siker el nem maradhat.

Vád alá helyezett pártvezetőség. Aradon nagy fel-tűnést keltett pár hónap előtt, hogy Schrodth Lajos szocialista agitátor, az ottani munkás betegsegélyző-egylet pénztári tisztviselőjél sikkasztásért letartóztatott. Ez ügyben a már befejezett vizsgálat érdekes tényeket derített ki és pedig, hogy az aradi szocialista pártvezetőség tagjai büntársai Schrodthnak. A munkás betegpénztár kezelése ugyanis teljesen a szocialisták kezében volt s ezek mintegy 600 forint fürdőpénzt párttagitációra s szocialista lap kiadására fordítottak. Liptai Iván, Pollák Frigyes, Mikulik Károly pártvezetőségi tagokat már fel is szólította a hatóság, hogy az illetéktelenül felhasznált pénzt záros határidő alatt fizessék be a betegsegélyző pénztárba, mert különben az aradi pártvezetőség mind a 14 tagja ellen a Schrodthtal való bűnrészesség miatt vádat fognak emelni.

A kötekedő szászok. Nagy-Szeben városi közgyűlésén e napokban az elnöklő Drotleff J. polgármester előterjesztette az országos központi statisztikai hivatalnak a magyar helységnevekre vonatkozó kérdőívét. A polgármester általános helyeslések közt jelentette be, hogy miképen tölté ki a kérdő-ív rovatait: A város hivatalos neve — ugy-

mond — Königl. Freistadt Hermannstadt. Egyéb nevek: Nagy-Szeben és Sibii. A polgármester kívánja, hogy a város évszázados neve változást ne szenvedjen. Comsia tanár felszólal és indítványozza, hogy a nevek sorrendjében előbb írják „Sibii“-t s azután „Nagy-Szeben“-t, minthogy e városban több a román lakos, mint a magyar, tehát többen is használják a román nevet. A polgármester ur késznek nyilatkozott a korrekúra foganatosítására.

A szántovai sokácok áttérése. Említettük, hogy Szántován mintegy 1200 sokác a szerb pópák izgatásaira hallgatva elhagyta őseinek róm. kath. hitét s áttért a gör. keleti vallásra. Most már sokan megbánták az elhamarkodott tettüket és szeretnének visszatérni a róm. kat. anyaszentegyházba, de egyes népámitók a legképtelenebb fegyedésekkel riasztgatják ettől vissza őket, ugy hogy a szántovai róm. katolikusok hazafias plébánosa Czár András a következő nyilatkozatot bocsátotta közre:

„Amióta a szántovai sokácok áttértek a gör. kel. egyházba, többen közülük felkerestek, s kinyilvánították előttem abbéli szándékukat, hogy örömmel visszatérnének, a róm. kath. egyházba, hanem félnek, mert bizonyos családok rájuk ijesztettek, hogy jaj nekik ha visszatérnek, mert elvesztik összes vagyonukat, minden szegénységüket, és tetejébe börtönbe is fognak kerülni. — Ezen hazugsággal szemben nyiltan kijelentem, hogy — bárki légyen is az — a ki a kath. egyház kebelébe visszatérni szándékozik ekként ijesztgeti, hazug és csaló. Szántován, 1899. évi május hó, Czár András s. k. szántovai plébános.“

Felköszöntő Lehel kürtjével. A jászberényi városi múzeumban őrzött nemzeti ereklye, a Lehel kürtje csak akkor kerül ki a múzeum terméből, a mikor valamely országos nagy ünnepen a vármegye főispánja mint jelvényt akasztja azt a nyakába. Az ezredik évben tartott hódoló diszfölvonulás óta, a mikor Almásy Géza viselte azt, régi helyén pihent a nevezetes kürt egész ez évi június hónap 6-áig. E napon Lippich Gusztáv főispán beiktatása alkalmából Szolnokra hozták a Lehel-kürtöt, hogy a beiktatott főispán, ősi szokás szerint, e kürttel kezében, illetőleg az abba illesztett serlegből igyék áldomást a legelső magyar emberre, a királyra. A beiktató ünnep után a kürt visszavitetett a jászok fővárosába, Jászberénybe.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.	
Szöcséplők	Pontos czim: ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR részvénytársulat BUDAPESTEN.
	Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.
Borprések	Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni. RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.
Vetőgépek	Szecsavágók Morzsolók

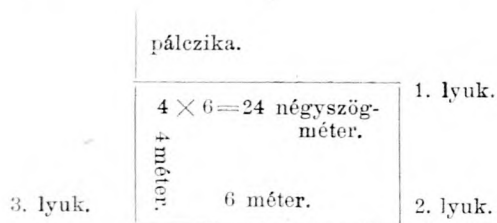
GAZDASÁGI DOLGOK.

Az istállótrágyáról.

Irtta: Korek Kálmán.

IV.

A trágyatelep helyén kimérjük a 24 kvadrát-méter területet, és pedig úgy, hogy leszurunk a földbe egy kis pálcikát, s erre egy hosszú zsineg végét kötjük. A zsineget most arrafelé, amerre az udvarban több hely van, kihuzzuk, és pedig addig, a hol a telep hosszabb oldalának végét kell csinálni, t. i. a hatodik méterig. Itt ásóval egy kis jelet vágunk a földbe. Ettől a jeltől keresztirányban a kihuzott zsinegre 4 métert mérünk szélességre. Itt megint egy kis lyukat vágunk. Most visszamegyünk és a pálcikától abba az irányba huzzuk a zsineget, a merre a második mérésnél huzzuk, s erre is 4 métert mérünk, mert hát ez is a telep széles oldala lesz. Itt is vágunk kis lyukat. Most már a pálcizától a zsinór mentén ásóval kis vágást csinálunk a földbe egész az első izben csinált lyukig, ettől a másodikig, ettől megint a harmadikig — ez a vonal lesz a telep második hosszú oldala — és végre a harmadik lyuktól visszamenve a pálcikáig huzzuk meg az utolsó vonalat, úgy, amint ezt az alábbi rajzban bemutatjuk:

Ha a telepnek nem 24, hanem péld. 32 kvadrát-méternek kell lenni, akkor hosszára 8 métert és 4 métert szélességre fogunk mérni.

Miután a kiméréssel ekkép elkészültünk, hozzáfoghatunk a verem kiásásához.

Azt az egész helyet, a melyet körüljelöltünk, kiássuk. Hogy milyen mélyen, az attól függ: agyagos-e a föld, vagy pedig homok. Ha homok, úgy két ásonyomra hányjuk ki a földet, ha pedig agyag, akkor elég, ha csak másfél ásómélységig megyünk.

Az ásásnál úgy járunk el, hogy előbb az egész területet kiássuk egy ásonyom-mélységig. Ezt a kiásott földet úgy dobjuk a verem széleire, hogy az utána kiásandó fél- vagy egyásónyi föld ezzel ne keveredjék össze. Amint az egészet kihánytuk, hozzáfogunk a második ásáshoz. Ezt a mint már mondtuk, homokban egy egész, agyagban csak fél ásonyomig tesszük. A másodikban kikerült földet most már ásóval elaprózzuk és vízzel jól megöntözzük, hogy marokba szorítva, összeálljon. Miután ennyire meg-

vizeztük, buzapolyvát viszünk rá és lapáttal közé keverjük, azaz úgy tesszük, mint a vályogvető ezigányok, mikor sártéglát készítenek.

Az ekkép elkészített vályogot most visszahányjuk a verembe és egyenlő vastagságban széttergetjük. Mielőtt teregetéséhez, döngöléshez fognánk, ne feledkezzünk meg arról, hogy az egész fenéknek a telep egyik hosszú oldalán csinálendő trágyalé-kut felé lejtése legyen, és pedig akkora, hogy a viz rajta szépen lefolyjon. Tehát a verem szélein 3—4 ujjnyival vastagabban legyen a vályog, mint a verem közepén. A közepén ismét a kuttal szemben levő oldal magasabb lesz, mint a kuttmellel. A döngöléshez egy egyenesre fűrészelt végű, arasznyi vastag és lábnyi hosszú tuskót használunk, melyre egy karvastagságú és nem hosszú rudaeskát szegezünk könnyebb emelés és lecsapás végett. Az egészet addig döngöljük, míg rálépve, lábunk nyomásának már nem enged. Ha az egészszel így elkészültünk, napos meleg időben vékonyan polyvát hintünk rá, hogy lassan száradhasson. Ha borult időben csináljuk, polyva nem fog kelleni. 1—2 hét alatt nyáron annyira száraz lesz már a vályog, hogy trágyát hordhatunk rá. Ha repedések volnának rajta, úgy ezeket friss vályoggal be kell tömni, mielőtt trágyát dobnánk a telepre.

A kiásott fölösleges földet ekkép használjuk fel, hogy egy részéből a trágyatelep körül féllábnyi magas töltést csinálunk, a másik részével pedig az udvar gödreit töltjük meg. A kis töltés megakadályozza azt, hogy az udvarról az esővíz a trágyaverembe folyjon.

Miután ennyire eljutottunk, lássunk a trágyalé-kut készítéséhez!

Az istállóból kifolyó vizelet és a trágyatelepen keletkező trágyalé összegyűjtésére van hivatva a trágyalé-kut. Ennek tehát olyannak kell lenni, hogy a lé bele könnyen folyhasson, de aztán ki ne. A teleptől 1—2 láb távolságban oly nagyra kell csinálni, hogy állataink összes hig trágyája benne elférjen. Kisebb telepeknél megteszi egy akármilyen fából készült hordó, kád vagy pedig egy petróleumos hordó. A hordónak egyik fenekét kiveszszük, s az oldala levő lyukat fával bedugjuk és a már kiásott kutba tesszük. A hordó szájának olyan lent kell lenni a földben, hogy a telepről a trágyalé könnyen belecsuroghasson. A kut és hordó közti hézagokat földdel jól teletömjük, annyira, míg a hordó már nem mozgatható. 6—8 drb felnőtt állatra elegendő egy hordó. Ha több állatunk van, úgy a telep másik oldalán is kell egy hordót beásni.

A kutat jó lesz mindig deszkákkal befödni, hogy az apró baromfi bele ne pusztuljon, de még a nap sem éri így a benne levő hig trágyát.

Ennyiből áll egy helyes trágyatelep. Bizony ez már csak nem nagy dolog ilyent összehozni. A költség alig valami, a fáradság sem sokkal több, de a

haszna óriási nagy. Jól érett, egyenlő minőségű trágját kapunk, a gazdaság megtartja a trágyalében az aranyát, s mindezt csak azért, mert nem voltunk restek a jó tanácsot megfogadni.

A ludtenyésztés haszna.

„A lud a szegény ember sertése” tartja a magyar közmondás — elég okosan, épen ezért tartása is megérdemli a vele járó gondozást. Ne tartsuk azt, mint sokfelé teszik — a tyukokkal egy ólba zárva, mert a lud falánkságánál fogva összeszedi a tyukok ürülékét — mitől százféle nyavalyát kaphat. A pározás idejében kacsával se zárjuk együvé, mert azokat meg a gunár fojtja meg.

Ha ludat tartunk — legyen annak saját elkülönített ólja! Megérdemlik ezt azért is, mert ürülékük sokkal becsesebb trágya a lóénál, sőt oly nagy mennyiségű növényáplálékot tartalmaz az, hogy csak szalmával, turfával vagy földdel keverve alkalmazható trágyázásra, mert akár a sertétrágya teszi — kiegészíti a növényzetet.

A lud megeszik mindent a világon — csakhogy tartásának alapját a terjedelmes legelő teszi s ezt is külön kívánják, mert libajárta legelő másféle jószágnak épen úgy nem kell, ahogy a birka után maradt legelőnek sem örül semmiféle állat. A sok fajta közül beigazolódott, hogy az *emdeni* az, mely legjobban alkalmazkodik viszonyainkhoz. Egy kis hibája, hogy *későn* kezd tojni s akkor sem erőlteti meg magát, mert 6—10 tojásnál többet bizony nem igen ad — azután kezd ülni. Mondják, hogy az *emdeni* ősszel is tojik, de bizony én, ki éveken át tartom e fajta ludat, azt nem tapasztaltam.

A költés ideje alatt zabbal, kenyérral, lágytésztával — szóval jól tartom ludamat, mely rendszeren jól is ül, jól is költ.

A kis libák a költetés 30-ik napján jönnek a világra s mondhatni, a hideg iránt bizony nagyon kényes jószág az. Enni, a tojásból kibuvás után 36 óráig mit sem kapnak. Első ételünk a keménytojás s saláta egyforma mennyiségű, összeapított keverékből áll, melyből naponta ötször kapnak enni, az etetési órákat szabályosan betartva. A két-napos kis állatkákat szép időben anyukkal kieresztjük az olból, de ha zivatart vagy rossz időt várunk, sietve beterelejük azokat, mert a kis libának még akkor is, ha néhány hetes — megölje a zivatáros idő s ki ilyenbe künn hagyja azokat — saját kárán szerzett magának káros tapasztalatot. Midőn már vagy egyhetesek a libák, akkor legelőre ereszthetők reggelenként s délután meg hazaterelendők. Eleségüket is fokozatosan javítani kell. Hat-nyolc hónapos korukba hizóba foghatók. A városi nép nagyon inyencz s szép pénzt fizet a gyenge hizalt libáért, egyébiránt a lud az egyedüli szárnyas, mely a legkönnyebben hizik is meg. A libák hizásba fogásá-

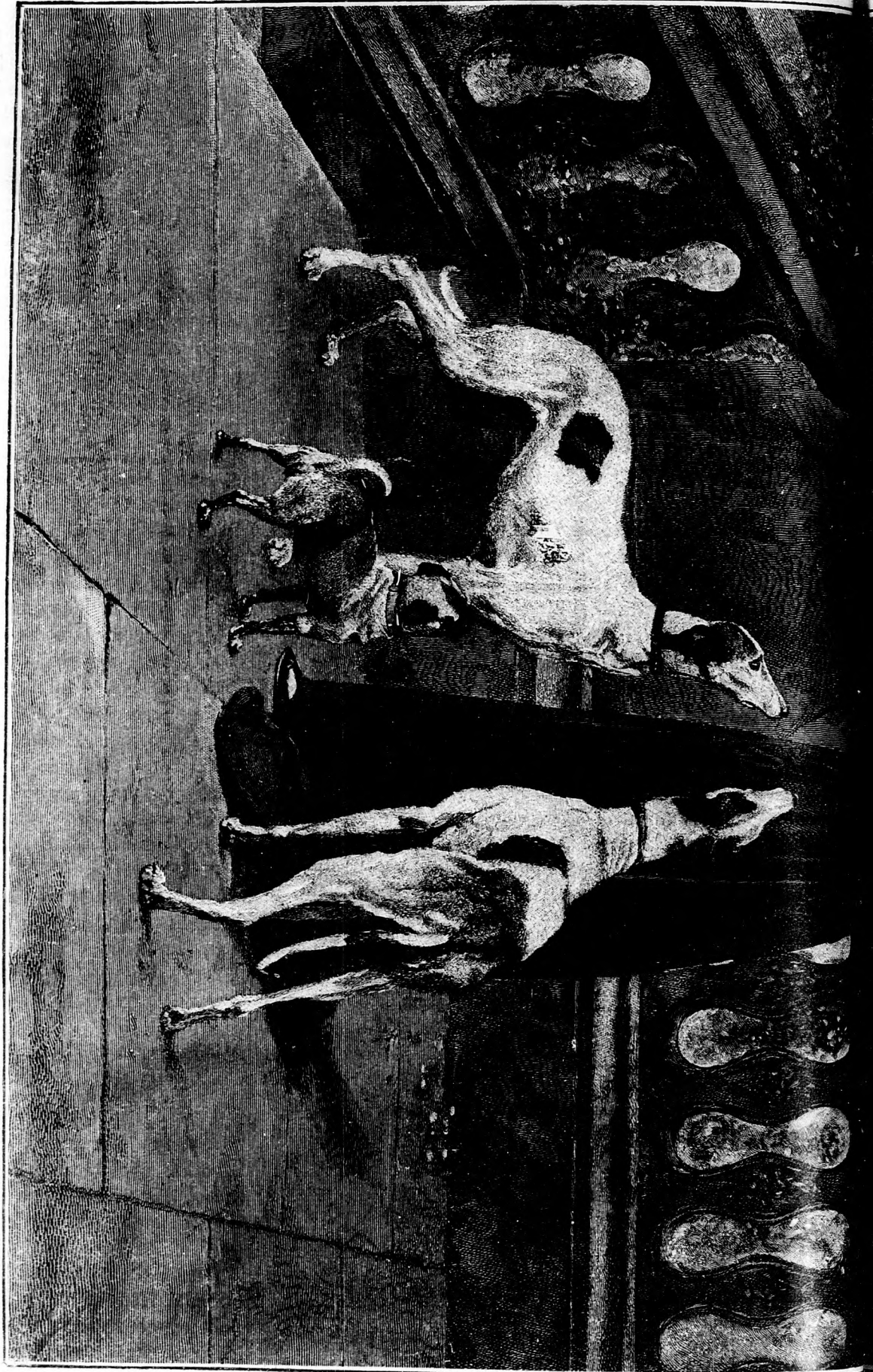
nak legkedvezőbb ideje az ősz s az egész hizási idő 30—40 nap alatt végződik. Ám a hány ház, annyi szokás. Így a hizálás is vidékenként más-más módon történik: A baranyai asszony beáztatja kukoricáját a sósvizbe. Leül s a térde alá szoritott libát egyszerűen megtömi naponta 2—3-szor, aztán külön ólba csukja azt. Bácskában meg az első két hétben zabbal, hajdinával s kukoricával tartják jól, melyet az elzárt liba elé helyeznek. Vízébe meg lisztet kevernek.

Az iparszerűleg hizalással foglalkozók, meg oly sötét helyen tartott rendes ketreczbe csukják a ludat, melybe fekvé kell maradnia. Abba még a szabadon levő libák gágogását sem szabad hallania, mert az izgatja. A ketrecze előtt levő vályuból meg csak nyakát kell kinyujtania, hogy kedve szerint ehessék árpa-, hajdina meg kukoriczalisztból készült lágyeledeléből. Itala lefőözött tej, melybe lisztet kevernek. 18—20 nap mulva a liba „félhizott”, de ha teljesen kiakarják hizalni, akkor oly szélesnyaku tölesérral tömők, melynek nyílásán a sósvizben áztatott kukoriczaszem is átcsuszik. Tömés után itatják az állatot. Egy pesti hizaló 30 liter áztatott kukoriczát számít egy hizalt libára, melynek súlyát 10 kilóra szokta emelni.

Kukoricza hiányában kukoriczaliszt, főtt burgonya s tejből készült lágyeledelt is töm bele. A zsidók által oly nagyon kedvelt „óriás májat” így állítja elő egy erről híres bonyhádi asszony: A ludját a tömés ideje alatt oly szűk helyen tartja, hogy az meg sem mozdulhat, aztán oly vízzel telt edényt tart előtte, melybe néhány marék faszenet tett. Eleségébe meg a tömés utolsó hetében, minden egyes tömésadagba *három kanál mákolajat önt*. Ily kezelés mellett akárhányszor elérte azt, hogy 8 kilós ludjának 90 dekás lett a mája, holott rendszeren csak 20 dekás szokott az lenni. A lud, mint mondtuk, szegény ember sertése, mely adózik husával, zsirjával, májával s tollával.

Koppasztani évenként háromszor is lehet. A tollakat a levegőn vagy 2 hétig kell szellőztetni s aztán kenyérsütés után a kemenczében szárítani. Karácsony táján a kis ember ludjai révén szokott jutalmazó aratást csinálni. *Jankó Szilárd.*

Az ugorkák keserű ize többnyire a napsugarak az ugorka gyümölcsére való behatásától ered. Mig az ugorka a levelek árnyékában van, addig megtartja jó kellemes ízét. Ha azonban a hőség a leveleket úgy lelankasztja, hogy azok az ugorkának már árnyéket nem nyujtanak, úgy a gyümölcsök keserűvé válnak. Hogy tehát a keserűdést meggátoljuk, nem kell egyebet tenni, mint az ugorkát úgy a levelek alá helyezni, hogy azok folyton árnyékban legyenek; hogy pedig a levelek le ne lankadjanak, arról gondoskodni kell a növények kellő öntözése által.

A vetélyársak.

MULATTATÓ.

A sárkánylátó szemek.*

Irta: Cholnoky Jenő.

Mandsuországnak szívében, messze minden európai kulturától, kellemetes nyugalomban töltöttem néhány hetet, tisztán a tudományos kutatásoknak élve. Naponkint kirándulásokat szoktam tenni a kis bányafalveska környékére.

Egy nap észrevettem, hogy reggel az aneroid-légsulymérőm ész nélkül hanyatlik lefelé, noha a legpompásabb, derült, meleg őszi nap volt. Szolgám csodálkozva jött be hozzánk reggel 9 órakor, hogy ma nem készülődöm a kimenetelre?

— Nem — feleltem. — Ma nem megyek ki sehova, mert délután zivatar lesz.

— De uram! hisz a legpompásabb idő van, egy felhőt sem lehet látni.

— Ne vitatkozz velem. Megmondtam, hogy ma zivatar lesz.

Szolgám már megszokta, hogy nekem mindent elhiggyen, azért kinn az udvaron nagy disputába keveredett a katonákkal, akik teljes fegyverzetben vártak, hogy elkísérjenek. Ezek a derék fiúk, ámbár már sok előttük megfoghatatlan és csodálatos dolgot láttak tőlem, persze mégis kételkedve hallgatták a szolga nagyhangú kijelentését, hogy ebből a mosolygó szép nappól délutánra még zivatar válik.

Katonáimnak a parancsnoka, egy öreg, rendkívül tisztességes mandsu vitéz, aki a japáni háboruban a mellén megsebesült, bejött hozzám hogy megnyugtasson. Bátran kimehetek, egy felhőske sem látszik, egy szellő sem mozdul, az ég és föld elemei mind pihennek s a viharhordó sárkányok messze északon dülnek, ahonnan nem tudnak ma ideérni, akárhogy csattogtatják is szárnyaikat.

Erre az igazi kínai szószaporasággal előadott lendületes szónoklatra azzal a ridegséggel feleltem, amely a kínaiak előtt oly roppant kiállhatatlan az európaiakban:

— Kedves öregem! Bár tisztelettel vagyok aggkorod iránt, tapasztalaidat nagyra becsülöm és végtelenül fáj, hogy neked ellent kell mondanom: de mégis kénytelen vagyok fiatalságomhoz nem illő vakmerőséggel válaszolni, hogy a sárkányoknak egy rakonzátlan ivadéka mégis csak el fog ide látogatni ma, akkor, midőn a nap hanyatlásnak indul: szélvész fogja rázni a rengeteg százados fáit s felhők fogják elsötétíteni a nap mosolygó arcát s menny-

* Cholnoky Jenő hazánkban Kinában huzamosabb időt töltött, vasutak építésével foglalkozva és igen érdekes tapasztalatokat gyűjtött. A „sárkánylátó szemek“ cz. cikkében szintén kínai élményeit írja le

dörgő robajjal villámokat fog szórni az a sárkány, a melytől mindannyian borzadva félünk.

E lakonikus válasz után az öreg magamra hagyott.

Délre az aneroid 8 millimétert sülyedt. A bányagazgató mandarin bejött hozzám (tudta, hogy megkínálom egy kis pálinkával meg cigarettel) és iparkodott rábeszélni, hogy délután ránduljak ki. Ezzel már (kínai szokás szerint) goromba voltam:

— Kedves barátom! Ezerszer bocsánatot kérek tőled, hogy parancsodnak nem teszek eleget, de ne fecséreljük a szót az én csekély személyem mentegetésével, hagyjuk el a dolgot és várjuk meg a bekövetkezendőket. De ugy-e, nem veszed rossz néven ezt a te legjobban tisztelő legkisebb öcsédétől?

A mandarin ezt a „hat fontos gorombaságot“ a jó barátság érdekében zsebre vágta s odakünn az embereimnek kedvtelenül mondta, hogy az európaiak milyen nyakasak és durvák, hanem azért hozzá tette, hogy azért jó lesz, ha a szénaboglyákat jobban lekötik, mert ezek az idegen ördögök nagyon furesák.

Délután két órakor még egy felhő sem látszott, csak gyenge déli szellő jött fel a völgyön, az őserdők illatát hozva kis tanyámra, a mely sötét bércek árnyékában egy regényes sziklafok lábánál huzódott meg.

Az udvaron a katonák összegyűltek, hogy várják a megjósolt vihart s gunyosan nevettek a mar kukba, mikor még két óra tájban is a legpompásabb idő mosolygott az égről. Magam is kezdtem szepegni, hátha korán volt ilyen határozott kijelentést tennem, hisz ennek a vidéknek az éghajlata olyan különös, egészen más, mint a mienk. Szemrehányást tettem magamnak, hogy kabinetkérdést csináltam abból, a mit az a kis reszkető ujj, néma műszer tanácsolt.

Az én hűséges szolgámat is ezek az aggodalmak gyötörhették, mert bejött hozzám ijedt arccal, zavarodottan:

— Uram!

— Nos?

— Az idő nagyon szép . . .

— És?

— Talán . . . jó volna, ha még kimenne délután . . .

— Miért?

— Akkor a katonák nem nevetnék ki annyira.

De már akkor az ajtókilincset is fogta, hogy gyorsan kiugorhassék, ha nagyot találnék kiáltani. Én azonban nem szóltam, haboztam, valami egérutat keresve a blamázs elől.

Az ablakhoz mentem és kitekinték az égre — az északnyugati hegyhátak mögül akkor dugta elő fejét egy vésztijszó kumulusz-felhő. Visszafordultam s egész nyugodt méltósággal sujtottam le a szegény fiut:

— Mondottam, ember, hogy még ma vihar lesz!

A szolgám inkább szomoruan, mint meggyőződve fordult ki szobámból, az ajtónál még kissé megállt, ne forduljon-e vissza még egyszer: amikor őt is, engem is meglepett a katonák csodálkozó össze-vissza kiabálása.

Amíg ők a háznak dél felé eső oldalánál heverészték a gyepen, nem vették észre, hogy északról vérszél terhes felhők emelkednek, ijesztő sebességgel. Csak akkor látták meg, mikor már a fél eget beborította. Azonnal futottak a mandarin lakására, a ki a parancsnokkal éppen ebédnél ült (a kínaiak 4—5 óra tájban ebédelnek.) A hirnők még alig ért oda, mikor a szélvész teljes erővel zudult le a völgybe, törve-zuzva maga előtt, szénakazlakat szétszórva mint a polyvát, a katonák házának tetejéről pedig a zsuppot úgy hordta, mintha csakugyan sárkányok táncoznának ott, a hol az elemek hareza dult.

Jégeső, villámlás, mennydörgés volt elég; de minek irjam le, hisz mindannyian láttunk már nyári zivatart.

De a „felhő kimerült, a szélvihar elült“ s az én katonáim „lány zsongással“ közeledtek kis tanyám felé, élükön a mandarinnal és parancsnokkal. Mély hajlongások közt kértek bocsánatot.

— Miért? kérdeztem szinlelt meglepetéssel.

— Hogy be nem látva azt, miszerint arezod fiatal üdesége, termeted rugalmassága egy agg bölcsességét takarják, hogy te, ó nagy idegen bölcsőbb vagy mint egy százesztendő aggastyán és mi mégis oly kicsinyhitűek, oly botorok és ügyetlenek voltunk, hogy madárzengéshez hasonló hangoddal tett kijelentésed mellett is balgán kételkedni mertünk stb. stb.

De aztán jött a józanabb kíváncsiság, hogy hát mondjam meg nekik én bölcs, hogy honnan tudtam, ezt a zivatart előre megjósolni.

— Hát a hegyek színéről láttam, mondtam. Azok nekem mindig elárulják.

A mandarin hátrafordult és mint nagy ígét mondta tovább a künn összecsendült katonáknak, hogy hát a hegyek színéről láttam meg a zivatart.

Azok csodálkozva nézegettek egymásra, meg a hegyekre s végül megállapodtak benne, hogy az lehetetlen, mert ők nem látnak semmit.

A mandarin ugyanezt fejezi ki nekem éktelen szóvirággal, aminek az értelme rövidre fogva ez volt:

— De uram, hisz sem én, sem a katonáim, de még a legöregebb emberek sem vettek észre semmiféle színváltozást a hegyekben. Hogy láthattál te?

— Hja barátom, feleltem. Azt barna szemmel nem lehet látni, csakis kézzel, a milyen az enyém!

A kínaiak t. i. kivétel nélkül mind barnaszeműek.

Ha az aneroidomra hivatkoztam volna, megharagusznak rám, hogy bolonddá teszem őket. Hanem a mesémet szentül elhitték és talán még most is emlegetik az én sárkánylátó szemeimet.

APÁK BÜNE.

— REGÉNY. —

(Folytatás.)

Irta: **Buday Barna.**

(24)

Még csodálatosabb látvány tárult fel a másik szoba ajtaján át: egy terített asztal. Helyesebben két összehuzott asztalka, egybeállítva egy impozáns alkotmánynyá, mely négy porcellán tányér terhét viselte, közepén a hitetlenül ékes, üvegtartányu lámpával, a Hornyik család ez egykori fő büszkeségével, amely évek hosszú sora óta csakis papirosból metélt babatündéreknek szolgált tartózkodási helyéül. S az a esábitó tartalma az asztalnak! Két teljes szőlőfürt, kiaszva bár, de meg nem törve. Egy öserőtől duzzadó fekete retek. Egy esomó színes papirosba gyöngyölt czukorka, melyek végtelen művészettel alkalmaztattak a reteken körös-körül, annak kitünő disztetésére szolgálván. S végül, hogy az ásványi termékek se hiányozzanak, ne hagyjuk említés nélkül azt a darabka sajtot sem, a mely megfelelő tányér hiányában ékesen kicsipkézett papirosra feküdt. S mi sustorgott még ott kinn? A rántotta. És mi rotyogott? A teavíz. Ime itt van a lukullusi lakoma.

De a mi mindezt oly tüneményszerűvé tette Elemér előtt, az Hornyikné volt. A derék asszony szorgalmasan tipegett az asztal körül s alig győzte elégszer megtörölgetni a már méltányolt lámpatartót. És nem köhécselt, hanem rejtélyesen mosolygott a belépőkre. Micsoda varázslat történhetett itt!

Margit vidáman üdvözölte az érkezőket.

„Vártam magukat, mert előre láttam, hogy megfeledkeztek a vacsoráról. Hornyikné néniével egész lakomát eszeltünk ki.“

Elemér alig tudott szóhoz jutni. Az a kellemes átváltozás, a mi az ő rideg kis otthonában történt, az a fenséges szép leány, a ki kesergés helyett, bele találva magát gondolkodás nélkül a női hivatás körébe, felgyürt ujjal rántottát kevert: mind ez szinte elbűvölte őt. S megérezte, hogy mindez erőszakoltság nélkül való, egy szerető szív jó ösztönéből fakadt természet-szerűen, mint maga az élő igazság.

Margithoz lépett s mielőtt megakadályozhatta volna, megcsókolta a kezét.

„Az Isten áldja meg magát.“

S az Isten csakugyan megáldotta azt a leányt már abban a pillanatban. Megnyerte a szeretett férfi szívének első dobbanását.

S a leány talán megérezte ezt s megismételte fogadását.

„...Nem engedted meg, hogy meghaljak s én nem engedem meg, hogy boldogtalan légy...“

Mi az ára egy leánynak?

Hol van az a leány, ki még órákkal ezelőtt a Duna szennyes hajjaira akarta bizni megoldását élete tragédiájának? Hová tünt el a vérébe átszűrődött keserűség? Az a büszke, rideg, zárkózott, kesernyés teremtes vajjon hová tűnhetett e pillanatban?

Hol van az az elcsüggedt, kétségbeesett s szere-

tettjeinek egész világával meghasonlott férfi, aki napok óta élete reményeinek roncsait temetgeti? Arzáról a csüggedést, szavaiból a kétségbeesést — vajjon miféle varázslat tüntethette el e pillanatban?

Valóban, ezekből most itt semmit sem láthatni. Egy nagy sejtelem ragadta meg az ő szívöket: hogy a lemondásnak utolsó határállomásán is bukkanhat fel ezél, amelyért élni érdekes; és mikor az ember azt mondja: köszönöm, én már mindent megutáltam, akkor még egy egész világot fedezhet fel maga előtt, amelyben mindenkit megszerethet. A bizalmas meghittség melege sugárzott itt. És látni kellett Hornyiknét, ezt a szigorú és méltóságos hölgyet, mily szeretetreméltó szerénységével igyekszik a kis estebédnek a nagy lakoma jelentőségét adni, mily könnyelműen kínálgatja a négy tojásból álló rántottát s mennyi kecsességgel ereszkedik le helyére s fékezi meg félelmetes köhögési rohamait. S látni kellett arzán a megilletődést, mikor Sándor gonoszul maga elé szedvén az egész rántotta készletet, komoly előkészületeket tett annak elfogyasztására. Bizony a hölgyek nem minden aggály nélkül gondoltak a következőkre.

Akkor állott elő Nacza.

„Nem kell megijedni. Magunkkal hoztuk mi az elemőzsiánkat.“

Azzal kirakodott egész gyűjteményével a hideg husételeknek, ami minden részről hálás elismeréssel méltányoltatott. Ennek jelül Hornyikné nyomban székel kívánt neki kedveskedni.

„Üljön le hát a kisasszony.“

„Nem vagyok én kisasszony, mert az én apám csak egy szegény vályogvető cigány volt. De azért báresak élne.“

Hornyiknét, ki e pillanatban arisztokratának érezte magát, egészen megnyerte ez a szerény beismerés.

„Vegyen tányért legalább, lelkem.“

„Abból meg éppen nem kérek. Meg tudom én enni azt a sunkát a tiz körmömmel is, úgy esik jól a cigánynak.“

Ugy is tett és lekuporodott nagy bizalmasan Margit lábai elé a szőnyegre. Ott majszolt a maga módja szerint. Néha-néha felnézett s Margit zöld szeméibe mélyedt, nyugodt, gyermeki tekintetével. Majd a térdére támasztva karját, megjegyezte.

„De szép vörös haja van a kisasszonynak?“

Az a vörös haj akkor is szabadon ereszkedett le a leány vállaira. A leány szemével szinte félve kerülte az Elemér tekintetét. Az Elemér szemében kérdőjelek voltak még az ő számára, a melyeknek értelmét nem volt szabad kifürkésznie. Sándor vállalkozott ezeknek a kérdőjeleknek az elosztására.

„Most pedig, — szolt Margithoz, — miután a lakomával elkészültünk, én innen el fogom magát csábitani.“

Margit azonnal megértette, miről van szó. Hiszen ő itt csak a vendégjogot élvezi, még pedig legrendkívül libb formák egyikében. Ennek a helyzetnek megoldását kellett keresni.

„Tehát halljuk a csábitást.“

(Folyt. köv.)

Képünkhez.

A vetélytársak. Az urhölgy lovagló ruhába öltözötten a kastély erkélyén áll, várja míg a szolgál az istállóból elővezeti a nemes paripát. Az urhölgy köré csoportosulnak a kedvenc állatok: a két agar és a mopszli és erős versenyt fejtenek ki arra nézve, hogy melyik részesül közülük abban a kiváló kegyben, hogy a lovagló urhölgy csatlósa legyen. Bár a kis mopszli a legközelebb véli magát óbajtása teljesüléséhez, levén ő otthonos az urhölgy lakosztályában s lehet mondani, hogy ökelme ottan korlátban szabadságot élvez: felugrál a pamlagra, bizalmasan ráheverész a divánon pihenő urhölgy ruháira, — de mégis kétséges a dolog, hogy ily hosszú és fáradságteljes utra engedelmet kapjon. Erős tehát az agarak kilátása, melyek biztos győzelmük tudatában simulnak urnőjükhöz s mellettük az ágaskodó kis mopszli ugyancsak eltörpül. Ezt a kedves jelenetet ábrázolja mai szép képünk.

Betűtalány.

Ollé József-től.

Irma	T	$\frac{1}{e}$	ő ő ő	ö ö
			ő H ő	ő ő
			ő ő ő	ő ő

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő június 17.

Lapunk 22. számában közölt betűtalány megfejtése:

„A ki mer, az nyer.“

Helyesen fejtették meg: Schmidt Jakab, Bartosik Bertalan, ifj. Szita Mihály, Léránt Lajos, Kovács Béla, ifj. Kratochvilla, Ollé József, Mák József, Farkas Anna, Vadas István, Nikodem Vilma, Gombkötő Margit, Gombkötő N. János, Faragó Károly, Együd József, Könyves József, Kovács József, Uhrinyák András, Fuchs Tamásné, Bodnár Imre, Hirth Kálmán, Kazda Venczel.

A sorshuzásnál Könyves József ur (Szarvas) neve jött ki elsőnek, kinek a kítűzött jutalomdíj gyanánt Croker B.: „A szép Neville kisasszony“ cz. regénykötetét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Reinitz Gábor urnak. A Magyar Anekdotalincis kiadóhivatalunkban is kapható a pénz előleges beküldése mellett. Ára 16 frt. — **Hagymás János** urnak. Máshol is szokásban van, hogy az urnapi körmenetet vasárnap tartják meg. Így p. o. Budapesten a Józsefvárosban, de máshol is, a hol csak filiale van. Ha az önök káplánjának eljárását sérelmesnek tartják, legjobb ha az esperes urnál bejelentik, az mindenesetre segíteni fog a dolgon. Lapba ilyent a körülmények alapos ismerete nélkül ki nem tehetünk. — **Ifj. Kovács József** urnak. Ha az apa végrendelet nélkül halálozott el, minden gyermek a vagyonból egyforma részt igényel. Nincs erre befolyással, hogy a vagyon akkor szereztetett már, mikor az egyik leány férjnél volt. Hisz ez a leány azért olyan gyermeke az apának mint a többi. De a vagyon szerzésének idejét nem is lehet bizonyítani. Mert a vagyon nem akkor szereztetett, mikor a földbirtokot megvették, hanem már akkor, mikor a földbirtok árát lassankint, talán már a leány születése előtti időtől kezdve megtakarítani kezdték. Ha végrendelet nincs, a leány teljes joggal egyenlő részt követelhet a többivel, de levonandó az ő részéből, a mit kiházasításakor kapott. Ha végrendelet szerint jutott a leánynak kevesebb, akkor bizony perelni sem lehet. — **Tatár János** urnak. Irja meg az illető könyveknek címét, mi majd megírjuk megkaphatók és misoda áron. — **Ifj. Szita Mihály** urnak. A községi előjáráságnak a vármegyei törvényhatósági közgyűlés által jóváhagyott költségvetés

tullépnie nem szabad. Ha tullépi, ezt alaposan indokolnia kell. A községi képviselők emeljenek óvást a tullépés ellen a képviselő-testületi ülésen. Ha ez sem használ, tegyenek jelentést a főszolgabírónál, vagy az alispánnál. — **Vallyon Mihály** urnak. Azt kérdi, mi volna a méltányos eljárás a fiának a kis árva leánykájával. Keresztényi és emberi kötelessége önnök, hogy a kis leányt törvényesítse. Hogy ekkor vagyonából részt kap, annál jobb, legalább a kis árva el lesz látva. A kis árvaat ugyanis köteles kifizetni, t. i. a vagyonát az árvaszékeknek. Az anyának nem köteles fizetni semmit, de az özvegy a férje vagyonának a haszonélvezője. Nem ismerjük a részletes körülményeket, de ha az özvegy jóra való nő, akkor cselekedjék úgy, a mint egy apa és egy keresztény kell, hogy cselekedjék. A szentírás is az özvegyek és árvák gyámolítását kötelességünké teszi. Hiszszük, hogy ön is így fog cselekedni.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, június hó 10 én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) Buza 76—81 kg *iszavidéki* 8.80 frttól 9.45 frtig, *pestvidéki* 9.25 frttól 9.45 frtig *fehértmegyei* 9.35 frttól 9.45 frtig, *bácskai* 9.10 frttól 9.30 frtig *bánsági* 8.80 frttól 9.00 frtig.

Rozs 70—72 kg. 6.95 frttól 7.15 frtig.

Árpa: takarmánynak 60—62 kg. 5.80 forinttól 6.30 frtig *égetni való* 62—64 kg. 6.30 frttól 6.50 frtig, *sörfőzdei* 64—66 kg. 6.80 frttól 7.20 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.60 frttól 5.90 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 4.50 frttól 4.55 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	15.00	14.40	13.80	13.20	12.50	11.80	10.90	10.70	5.80

Buzakorpa, finom 45, durva 4.70 frt zsákkal együtt.

Egyéb magvak: *mák* 30—32 frt; *bab* fehér nagyszemű 6.50—6.80 frt, *apró* 7—7.20 frt, *tarka* 6—6.40 frt, *lencse* 12—18 frt.

A gazdaközönség legkedveltebb kaszája

a Villám kasza

1 darab	85	90	95	100 cm. hosszú.
ára	1 frt 10 kr.	1 frt 15 kr.	1 frt 20 kr.	1 frt 30 kr.

1 pár kasza ülő és kalapács 1 frt 10 kr.

Nagyérdemű gazdaközönség!

Miután „Villám kaszáim” már több éveken át a n. é. gazdaközönségnek teljes tetszésüket megnyerték, ennél fogva bátorítok n. b. figyelmüket „Villám kaszáimra” felhívni.

„Villám kaszáim” a legjobb és legszívósabb angol acélból készülnek. Különösen nagy súlyt fektetnek arra, hogy a „Villám kaszák” vékony, igen könnyű pengéivel, erős nyakkal és egy rendes kaszás ember kezéhez legyen igazítva, nehogy még a kovács kezére keljen adni a nyakat hajtani, a mi által a kasza hátulja legtöbbszörre kilágyul. A „Villám kaszák” minden egyes darabját kikalapáltatom, a mi által teljesen ki vannak próbálva és így csak a legszívósabbak lesznek elszállítva. A „Villám kaszák” 10 darabonként lesznek bérmentve postai utánvétel mellett szállítva, az esetleg meg nem felelők saját költségemen visszaküldhetők kicserélés végett. Kaszák szállítása naponta eszközöltetik, miért is kérem b. megrendelésüket mielőbb hozzám juttatni, hogy a szállításban fennakadás ne történjék.

Viosz Elemér,

gazdasági gépek gyári raktára, a „Villám kasza” egyedüli szállítója.

DEVECSERBEN (Veszprémmegye).

Több mint 105000 db eddig forgalomban.

Minden 15 drb megrendelésnél 1 drb ingyen küldetik.

borsó héjas 12.00—16.00 forint, **köles** 4.00—4.10 frt, **kendermag** 11.50—12.00 frt, **repce** 11.25—11.75 frt. **lőhere** 42—52 frt mm.-ként.

Takarmányvásár. *Réti széna* 2.20—3.30 frt, *muhar* 3.10—3.50 forint, *zsupszalma* 1.60—1.90 frt, *alomszalma* 1.20—1.50 frt.

Marhavásár fizetnek páronként: *elsőrendű jármos ökörér* 317—355 frtig; *középmínőségűért* 275—255 frtig; *gyenge minőségűért* 210—240 frtig; *hízott magyar és tarka ökör jobb minőségű.* mm.-ként élősúlyban 29—32 frtig, *hízott magyar és tarka ökör közepminőségű* 24—29 frtig. *Fejős tehén, magyarfajt* 20—31 forintig, *tarka* 24—28 frtig mmként. *Élő borju* 1 kgr. élősúlyért fizetnek minőség szerint 32—44 krt. *Vágott borju* 1 kgr. hussúlyért fizetnek 54—58 kr.

Juhvásár: *hízalt ürü* páronként 18.00—21.00 frt, *feljavított juh* 20—21 frt, *kiverő juh* 16.00—18.00 frt, *kecske* 13—15 frt.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élősúlyban 4% és 45 kgr. levonás az életre. *Elsőrendű* 300—380 kgr. nehéz sertésért 50—51 frt., *vidéki sertés könnyű* páronkiut 250 kilóig 49—50 frt. — Szalonna 58—62.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 1.20—1.60, *csirke* 0.60—1.20 *kappan* 2.60—3.00 frtig, *pulyka* 4.20—6.30 frtig.

Tojás. 1 láda 26.00—27.00 frtig meszes 00—00 frtig, tea-tojás 100 drb 2.00—2.20.

Tejtermékek. Teavaj 2 frt, főzővaj 80 kr., turó 12 kr. kgr.-kint.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 2.00—4.00, 1 mmázsa 1.60—3.00, Petrezselyem 100 kötés 2.00—4.00, 1 mmázsa 1.60—4.00, zeller 100 drb 1.20—2.80, karalábé 1.20—1.50, vöröshagyma 100 köt. 0.00—0.00, 1 mmázsa 3.50—6.00, foghagyma 100 köt. 0.00—0.00, 1 mmázsa 24—28—, vörösrépa 100 drb 1.20—1.80, fehérrépa, fejeskáposzta 60—1200, kelkáposzta 100 darab 1.00—2.00, vörös káposzta 6.00—12.00, fejessaláta 1.20—2.00, kötött saláta 0.00—0.00, burgonya, rózsa, 1 mmázsa 1.60—2.00, sárga 1.80—2.40.

1898. évi forgalom: 26,239 bál.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti

gyapju-aukeziókra

melyek ezidei első sorozata június hó 28., 30. és július 4., 5. és 6-án tartatik meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

*Magyar
kölcsonös állatbiztosító társaság
mint szövetség*

Budapest, VII., Erzsébet-körut 27.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD:
lovak és szarvasmarhák

elhullása következtében beállott káresek megtérítésére.

KÁRTÉRITÉSI IGÉNYE FENNÁLL:

ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, — továbbá ha a szövetséget kényszervágást kénytelen elrendelni.

A DIJAK RENDKIVÜL MÉRSÉKELTEK.

Az intézet élén állanak: Báró Sztojanovits György földbirtokos, elnök, báró Ambrózy Gyula földbirtokos, gróf Bethlen Balázs cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla cs. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon földbirtokos, dr. Simay Aladár a „Magyar agrár és járadékbank r.-t.“ gazdasági tanácsosa, dr. Tetétleni Ármin ügyvéd, Tahy István cs. és kir. kamarás, a pestmegyei gazdasági egyesület alelnöke, földbirtokos, Zalesky Jenő földbirtokos, dr. Pajor Ignác földbirtokos, intézeti vezérigazgató, igazgatósági tagok.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Magyar élelmiszerszállító

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG 427

BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 20. sz.

Sertésbizományi üzlet

Sürgönczim: Consum, Budapest. Telefon 25—02.

Sovány és hizott sertések vételét és eladását legelőnyösebb feltételek mellett közvetíti.

Elvállalja **Kőbányai szállásain** a sovány sertések kihizlalását és gondozását.

Közelebb értesítéseket a társaság igazgatósága ad.

Kossuth-Emlék.

Kossuth Lajos élete folyása. 18 szép képpel. Szerkesztette: CLAIR VILMOS. Megrendelhető a „Független Ujság“ kiadóhivatalánál:

fűzött péld. 20 kr., kötött péld. 30 kr.

bérmentes küldéssel együtt.

Kurcz Lipót és Társa

photocznikografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

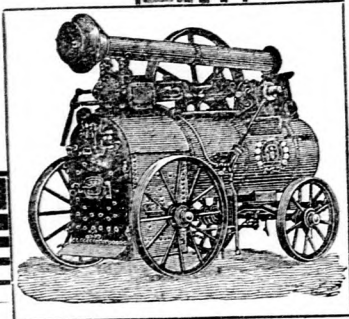
Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto-) typia, fametszet stb utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszelbebb és legolcsóbban sokszorosíttatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Benzin- és petroleum-lokomobilok cséplési czélokra.
Szőlő-permetezők és szénkéneg fecskendők.

FEHÉR MIKLÓS

gépgyára

Budapest, IX., Üllői-út 23/a szám.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyarában készült gőzcséplő garniturákat „Compound“ lokomobilokat stb., raktáron tart mindennemű gazdasági gépet, földmívelési eszközt, jól kijavított lokomobilokat és cséplőgépeket különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépek javítására és malomszerelvények gyártására.

Csereüzletek lokomobilok és cséplőgépekre köttetnek.

„Millennium“ arató- és fűkaszalógépek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket és Gőz-utimozdonyokat

a legököltebb szerkezettel a legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92-50. Budapest-Kelenföld, vasútállomással szemben,

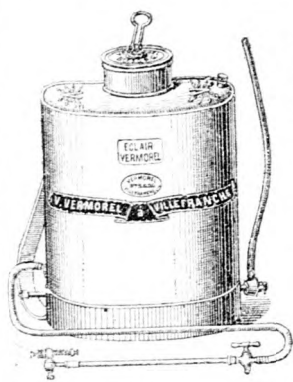
hol is épített új telepükön gőzeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész raktárt és javítóműhelyt tartanak fenn.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)
ezelőtt **PfANHAUSER & Co.**
ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLŐZŐ-GÉPEK)
MINDENNEMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
* **BUDAPEST** *
VII. ERZSÉBET-KÖRÜT 45.
(ROYAL SZÁLLODA)

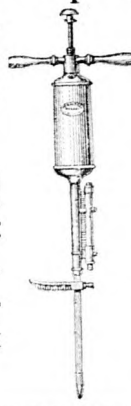
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-uteza 31. szám.

A legfontosabb védekező eszközök a szőlőpusztítás megakadályozására a

V. Vermorel villefranche-i

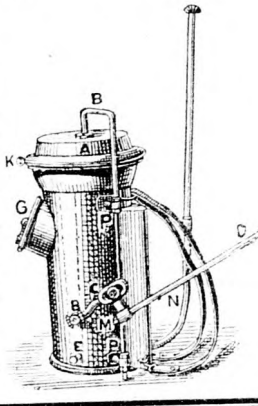
világhírű ezég gyártmányai, melyek **kizárólagos** képviselői vagyunk Magyarországra.

AUSSIGI

Ia **RÉZGÁLICZ**

jegeczekben, vegytiszta a peronospora elleni védekezésre, általunk szállítva és igazolványunkkal ellátott küldeményeket a M. Á. V. körülbelül **40% díjkedvezmény**nel szállítják.

Szuperfoszfát,
kainit, chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammoniak,
szőlőtrágya-compositio

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben ajánl a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, VI. VÁCZI-KÖRÜT 21.

Részletes utasítások kívánatra ingyen és bérmentve.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)